

Oglasi, pripisana itd. listaju i računaju se na temelju etičnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se nepunimom ili polupunom poštom, štamparije u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, naka to javi odpravničaru u odgovarajućem pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847949.  
Telefon tiskare broj 38.

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .  
Predplata za poštarinomu stoji 10 K u obće, ) na godinu  
5 K za seljake )  
ili K 5—, odn. K 2-50 na pol godinu.  
Izvan carevine više poštarina  
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao-  
stali 20 h., koli u Puli, toll  
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u  
Tiskari Laginja i dr. prije  
J. Krmpotić i dr. (Via Giulia  
br. 1), kamo neka se naslovljuje  
ova pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahuža. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Poli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocera br. 1, il. kaj).

## Kritičan položaj u austrijskom parlamentu.

Približuje se eto svomu koncu četvrta godina, otkad se je sastao novi državni sabor, sastavljen od 516 zastupnika, izabranih na temelju novog izbornog reda t. j. na temelju sveobščeg, jednakog, izravnog i tajnog izbornog zakona.

Taj novi sabor sastao se je prvi put mjeseca junija 1907. I budućim junijem biti će mu četiri godine. U tom razdoblju od četiri godine nije novi državni sabor ni iz daleka izpunio svoju zadaću, koju mu narodi Austrije naložise, nije bio svršio skoro nijedno veliko pitanje, koje si je bio postavio i koja zasjecaju duboko u državni i gospodarski život nižih osobito slojeva, sviju austrijskih naroda.

Razpravljalo se kroz te četiri godine i govorilo u austrijskom parlamentu vrlo mnogo, ali se je za to vrijeme za narode, osobito za srednje i niže razrede tih naroda učinilo vrlo malo. Nećemo da kažemo, da ne bijahu u velikoj većini zastupnika dobre volje i plemenitih namjera, ali šta to hasni, kad su viši razlozi i razni obziri sve te želje i nakane osujetičali.

U parlamentu vlada ho još uvijek onaj isti sistem, onaj stari, središnji ili centralističko-njemački sistem, koji je vladao u parlamentu razrednih skupina, u parlamentu kurija, sistem njemačke nadvlade i njemačke birokracije.

Austrijski slaveni, koji sačinjavaju većinu stanovništva Austrije i koji bi imali i većinu svojih zastupnika, kad bi svi u jednom kolu bili, ostali su i u novom parlamentu zapostavljeni i prezreni. Krivnja je ponajviše njihova, jer nisu složni i ujedinjeni, kao što su primjerice njemački zastupnici sviju stranaka, al je nemanja krivnja na samoj vladi, koja neće da se otrese starog i nepravednog sistema, koja stoji još uvijek na nepravednom i nezakonitom stanovištu, da se imade postivati njemačka nadvlada i koja neće da provede u život nit iste državne temeljne zakone. Nemci valja da budu u premoći u ministarstvu, Nemci u državnoj upravi kod svih središnjih oblasti i Nemci, koliko je tole moguće kod svih upravnih oblasti, u svih zemljah i krunovinah, zastupanih u carevinskom vieću.

## Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Skupštinu je otvorio i njom ravnao predsjednik političkoga društva Matko Mandić, a govorili su o pitanju prava slovenskoga bogoslužnoga jezika zastupnici Dr. Laginja i Dr. Trinajstić, obćinski načelnik buzetki Fran Flego i posjednik Petar Sironić iz Trviža na Pazinštini. Govorili su svi u prilog toga prava; dočim je župnik staropazinski Stjepan Krokek, rođen na zalost varadinač, a bivši fra-njevac, htjeo braniti najnovije dotične ukaze biskupa Dra. Nagla. Njegovu se razlaganju žestoko prigovaralo, a predsjednik imao je posla, dok je slušateljstvo u toliko primirio, da je Krokek mogao svršiti. Jedini Krokek zajedno sa četvoricom, koje je sam doveo, glasovao je proti rezoluciji postavljenoj u prilog slavenskomu

U samom parlamentu imadu Nemci uz pripomoć zastupnika poljačkog naroda i nekih drugih manjih stranaka prevlast nad ostalim slavenskim narodima. Na tu nenaravsku njemačko-poljačku svezu oslanja se današnja vlada, kao što su se žalibože na nju oslanjale i skoro sve predjušnje vlade. Ali posto nema ta njemačko-poljačka skupina za svako pitanje, koje dolazi u parlamentu do razprave, dostatne većine, nastaju tuž česti sukobi i česta iznenadjenja. Dogadaju se naime često, da vladu i odnosno njezine stranke ostanu u jednom ili drugom pitanju u manjini ili da vlada nemože da stavi u razpravu svih raznih pitanja, kao što je državni protužan, državni zajam, razna financijska pitanja, osnovu o vojnom kontingentu itd., jer za ta ili takova pitanja nemaju u parlamentu većine.

Takav se je slučaj dogodio upravo sada. Vlada želi, da se razprave nekoga važna pitanja još ovaj mjesec (privedenim pro-račun), a drugu pred Uskrsom, ali za ta pitanja nemaju većine, to je nastala za nju pobjehel, da s tim pitanjima nebi mogla prodirati, te njoj nebi preostalo drugo nego odstupiti.

Na ona se dieli teško, vrlo teško su ministarskim stolicama, pak smišlja i snuje kako bi naša većina u parlamentu za svoje osnove, ili ako njoj to ne uspije, kako bi kaznala i ukrotila nepouzdanu i protivnu njoj stranke. Radi se naime ovaj put o tom, da vlada sklepa većinu za svoje osnove, nedogodilo se to, da vlada onda odstupi ili da raspusti parlament.

Rekosmo, da je ministarstvu teško zapustiti mehke stolice, a posto je skoro izključena mogućnost, da bi vlada još na vrijeme mogla redovitim putem spremili pod krov razne takozvane državne potrebe, to se može skoro stalnim držati, da će vlada u toj stisci raspustiti državni sabor i prizvati se na izbornike, koji bi njoj imali poslati odanije i popustljivije zastupnike. Za sada je ministarstvo poprilično mjeru odgođe parlamenta, što izgleda kao nekakva predčeta raspusta prvog austrijskoga parlamenta, sastavljenog na temelju sveobščeg i jednakog izbornog prava. Nećemo, da budemo crnogledi, ali sudeć po svim izvanjskim znakovima, sudbina parlamenta je već započecana — njegov raspust odlučeni izvede li to ministar predsjednik barun Bionerth u nakani i nađi, da će mu austrijski narodi, napose slavenski narodi poslati odanije,

bogoslužju, dočim su za nju glasovali svi ostali, kakva tisuća ljudi. Ta rezolucija, oduševljenu prihvaćena, glasi:

Hrvatski puk katoličke vjere iz pazinskog, pićanskog, kršćanskog i buzetškog dekanata, sakupljen dne 19. decembra 1909. na javnom sastanku u „Narodnom Domu“ u Pazinu

1. najodlučnije prosvjeduje proti napadajem na njegove jezikovne svetinje u crkvah i ostalih vjerskih obredih, bez obzira na to, da li ti napadaji dolaze od svjetovnih ili od duhovnih oblasti;

2. ljuto žali, što je najnovijom naredbom od 18. oktobra 1909. biskupa u Trstu, u kojoj je sadržano proglašenje rimskih naredaba od 18. decembra 1906. i 22. julyja 1909., kojima se oduzima hrvatskom puku u ovim stranama još ono malo prava njegovog jezika u crkvah, što je od prošlih vjekova ostalo, dan povod, da se

popustljivije, mljačnije i prijaznije zastupnike, tada se on ljuto vara!

## Brzobjav.

Beč, 30. III. 1911. Parlament raspušten. Opći izbori raspisani su za 10. juna.

## Za prosvjetu.

S raznih strana Istre dolaze tužbe, da se narod kvari, da ne poštuje mladji starijega, da nestaje ljubavi u familijama, da se širi pijanstvo, ples i svakakve oholije, da staro naše poštenje propada. Teško je reći da li su te tužbe opravdane ili ne, jer iz pojedinih slučajeva ne smijemo zaključivati na općenitost. Ako se pak gdje god u većoj mjeri pokažu pojave koje na zlo slute, moramo ih proučiti i nastojati, da im uklonimo uzroke. Nekoliko takvih pojava prisililo nas je, da napišemo ovo par rečaka.

Ima u Istri gradić, u koji dolazi mnogo nmeđa naroda u nedjelje i blagdane na sajmove i po raznim poslovima. Tamo krčme vrlo dobro uspijevaju, a u večer vidjase često naše ljude, kako „čestu mjeru“ idući iz grada kući. Kad god govore da je Bogu plakati. Drugdje je sramota opiti se, a ondje se to pomalo razvija u čast. Čut čes mladića kako se ponosno hvali: „Ma sam bi pijan“, „Ma smo se ga napili!“

Popis je naroda pokazao, da u nekim našim krajevima broj pučanstva pada, dok u gradovima silno raste. Sve bježi u grad, „kako da se tamo tovari s klobasicami sapinju“. Lijepe naše zemlje na ugaru

narod bez potrebe sablaznjuje;

3. poziva svoje neposredne dušobrižnike, da nikakvih novosti ne uvadaju u pogledu jezika u crkvenom obrednom bogoslužju, nego neka svom silom nastoje, da se našega crkvenoga jezika rabi koliko i dosad i da se uzpostavi gdje je u zadnjih pedesetah godina zatrt ili od neznanja ili od zlobe;

4. Predsjednik današnjeg sastanka prizvan je, da ovu našu pučku izjavu priobć preduz. gospodinu biskupu i zanimajim dekanatskim i župnim uredima.

Tok skupštine opisala je „Naša Sloga“ u svojem broju od 23. decembra 1909., donesav ujedno i navedenu rezoluciju, rađujući se, što je tako muževno narod srednje Istre progovorio. Njeke bečke tobož kršćansko-socijalne novine su se skupštini i skupštinarom narugale, a u

(va baze) leže, a narod nam po radovinu duševno i tjelesno propada.

Seoska djevojka došla u grad služiti. Duskora se obuče kao kakva sinjorina, pa sav zasluženi novac potroši na odijelo i kojekakve oholije. Kad pak nauči par talijanskih riječi, već ne će drukčije govoriti: štidi se svoga hrvatskoga jezika, svoga oca i matere. Sa svojim pokvarenom talijanshtinom postaje smiješan svima, koji talijanski dobro znadu, ali slutkim materinim jezikom ne progovori. Roditelji i rođaci joj ne zamjeraju, jer misle, da je to gospodski i lijepo. Uda li se takova djevojka, djeca joj sigurno ni riječi hrvatski ne će znati.

Ni mljkarci nijesu u tom pogledu mnogo buski. Jesu li čuli kojega, koji je kod vojništva naučio par njemačkih riječi?

Seljak pošalje svoga sina u više škole. Učio dečko godinu dana latinski i njemački, pa misli da je već gospodin. To misle i njegovi roditelji, rođaci, susjedi, znanci i prijatelji, pa se prema njemu tako i vladaju. Bože sačuvaj, da bi pomagao susiti i graditi sijeno, drva nositi, pljeti u polju, kopati, orati itd.; pure, ovice i volove pasti bilo bi upravo strašno za mladoga gospodića. Roditeljima je draže, da im sin čilave praznike ljenčari i zabavlja se Bog zna kakvim mislima, nego da radom koristi njima i svome zdravlju. Ima i takvih slučajeva, gdje mladiću daju novca da ide u krčmu, jer treba, kažu, da dodje u društvo, da nešto nauči. Lijepa li društva u krčmi i dobrih nauka!

Ne ćemo reći, da takvih pojava ima po svoj Istri, ali da ih tu i tamo ima, nitko poreći ne može. A kamo to vodi?

Pitajmo radje odkud je to od došlo? Po našim mjenjaju došlo je to od tuda, što naš narod općenito želi postati nešto više, bolje i savršenije nego li je; teži da u kratko kažemo, za kulturom, za prosvjetom. Pošto misli, da je kultura kod gospode i tudjina, nastoji ih oponašati u svemu u čemu može.

zagrebačkom tobož kršćansko-socijalnom i tobož pravaskom listu „Hrvatstvo“ izašlo je dne 30. decembra članak, u kojem se je njeki Kr. (valjda Krokek) trudio dokazati, da Istarski Hrvati neimaju prava na slavensko bogoslužje. Žalostno je, da se i jedan Hrvat nadje, koji hoće da takova što dokaže, česa ne mogu dokazati niti najljuciji neprijatelji hrvatskoga naroda, ma bili i nejačeni.

Podpredsjednik političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, u ime predsjedništva istoga, Dr. Šime Kurelić, pripisao je rezoluciju njegovoj preuzvišenosti gospodinu biskupu Dr. Naglu danom 21. decembra 1909., shodno ju poprativ.

Njegova Preuzvišenost odgovorila je kako sliedi:

(Sliedi.)

Možda će se ikako naći, koji će reći: zapriječimo prosvjeli put u naš narod, kad nam zlih, plodova donosi! Možemo li zapriječiti, da naši ljudi podju u tebuhom za kruhom\* u Ameriku, Trst, Rijeku, Pulu i drugamo? Možemo li zabraniti, ti sućama i tisućama stranaca, da godinice sve više i više poplavljaju prekrasnu do- movinu našu i donose nam blagostanje i — kulturu. Opatija, Lovran, Mošćenice, Brioni, Portorose, Lošinj i Baška točke su, koje privlače svijet iz bliza i daleka, a s vremenom naći će, se takvih točaka u Istri još i više. Svako smetanje razvoja u tom pogledu bilo bi nerazumno, a ne- gdje upravo nemoguće. Što nam je dakle činiti?

Nastojati moramo, da nam narod shvati i poprimi sadržaj kulture, a ne vanjski oblik; naučimo ga, da prihvati zdravu jezgru, a zabaci zablacenu i nagajilu ko- ru. Crkva i škola ne mogu da savladaju taj ogromni posao. Još je i gore, što ško- la nemamo dovoljno, a neke su prenatr- pane, pa, se učitelj bori s velikim poteš- kočama. Da se loj velikoj narodnoj nevo- lji doskoči, valjalo bi organizovati rad za prosvjetu. Sposobnih ljudi za taj rad ima- mo već, hvala Bogu, u Istri dosta: sve- čenici, učitelji, djaci, odvjetnici, suci, op- činski i razni drugi činovnici, školovani ljudi uopće, a pametniji seljaci napose, bili bi izvršni radnici na tom polju, sa- mo bi trebalo da se slože i složnim sila- ma pokrenu lijepi i teški rad, koji bi s vremenom lijepih plodova donio.

Nek nas vodi riječ velikoga našega bi- skupa: „Prosvjetom k slobodi“, ali držimo na pameti, da nas prosvjeta mora dovesti k moći, radnosti, blagostanju, ljepoti, dobroti i poštenju, jer bez toga sloboda bila bi nam najprije rasulo a onda smrt.

### Četrdeset-godišnjica prvog hrvatskog tabora u Istri.

Dne 21. svibnja 1911. bit će upravo četrdeset godina, što se je na brežuljku Sv. Mihovila ispod Kastav-grada obdrža- vao prvi hrvatski labor u Istri, na kojem se sakupilo do 10 hiljada naroda sa svih krajeva Istre. Taj se labor obdržavao, da se digne громко glas proti nasilju i ne- pravdi, što se tada činila našem narodu u Istri po vladajućim Talijanima. Na istom govorio je narodu među inim govornici- ma sada već pokojni hrvatski političar Dr. Marijan Derencin. Da se dogovore o proslavi ovog tabora, koji je hrvatskom i slovenskom narodu donio u Istri lijepih plodova, sastali se 12./3. 1911. nekoji ro- doljubi istočne Istre na poziv Dr. Ivana Pošćića u Matuljima na dogovor, te zak- ljučili prirediti dne 21./3. 1911. na bre- žuljku Sv. Mihovila ispod Kastav-grada spomen-svečanost prvog tabora, obdrža- vanog prije četrdeset godina i tom prigod- nom obdržavali drugi labor, na kojem će sakupljeni narod prosvjedovati proti ne- pravdi i bezzakonjima, što ih počinjaju Talijani u Istri na štetu Hrvata i Slove- naca. Odredjen bje odbor od 20 lica, koji ima prirediti sve za taj svečani dan i na- stojati, da dodje što više naroda. U tom su odboru zastupane sve občine Liburnije i sve važnije županije občine Kastav.

Odbor se je konstituirao izabrav pred- sjednikom Dr. Ivana Pošćića narodnog zastupnika iz Voloskoga, te počasnim predsjednikom g. Kazimira Jelušića, na- čelnika u Kastvu. Dosađa je taj odbor obdržavao dvie sjednice, na kojima se je ustanovio točan program svečanosti, iza- bralo govornike, odredilo način kojim će se pokriti troškovi priredbe, razdijelo po- sao i zaključio obratiti se na zastupnike na istarskom saboru i nekoje druge istar- ske rodoljube, da na isti dan t. j. 21. 5. 1911. prirede svaki u svojem kotaru po jednu veliku skupštinu, na kojima bi se

podignuo glas proti bezzakonjima Talija- na, tako da ciele Istra složno i istodobno prosvjeduje proti postupku Talijana u Istri, koji nam i sada nakon četrdeset go- dišnje neprestane borbe krato nazivnijima pravda. Nađe je, da će ovaj poziv naći odaziva. Točniji program tabora bili će posebice objavljen. Već sada preporučamo našem narodu u Istri, da se pripravljaju pohriću u što većem broju na drugi labor, gdje će громко i složno zahtijevati ovr- šenje državnih temeljnih i zemaljskih za- konu za Istru.

### Pogled po Primorju.

#### Puljsko-rovinjski kotar:

Koncert pjevačkog društva. Radi nepredvidivih zapreka odgođen je koncer- rat hrv. pjevačkog i glazbenog društva do- pošlje Uskrsa.

Glavna skupština Sokola. U nedjelju dne 2. aprila u 3 sata po podne, obdrža- vat će I. Istarski Sokol u Puli svoju re- dovitu godišnju glavnu skupštinu u dvo- rani Narodnog doma, sa običnim dnevnim redom.

Štrajk tramvajera prestao. Prošlu su- botu preuzeli su tramvajski službenici u Puli opet službu, te od tod dana tramvaj redovito obavlja službu. Spor između službenika i ravnateljstva izravnane je ta- ko, da je konduktor Pilat suspendiran od službe za mjesec dana, a ostali su se po- vratili u službu.

U hatar Istino. U prošlom broju izni- eli smo jedan čin, što ga je počinio stra- žmeštar domobranstva Sch. Da nebi tko pomislio, da je taj stražmeštar gospodin Schmutz od iste pukovnije, javljamo u hatar istine, da ovaj to nije bio.

#### Lošinski kotar:

Cres dne 16. ožujka 1911. Nekoja gospoda činovnici hoće, da se dobrotom i neznanjem prostog puka okorišćuju. Tako se nekako događa kod nas u Cresu. Ina- še u Cresu na poreznom uredu ništa manje nego (4) činovnika, a držimo da su i ovi suvišni, sudeći iz njihovog rada. Jedva prodje jedanajst sati, a već vidiš jednog da ide u ladju, drugi šeće svojom miljenicom: — sljedi da neimaju posla, što je i naravno, kad ne poznaju jezika naroda te ne razumijuć narod ne mogu ni obavljati njegove poslove.

Ovo se događa svakog dana i prije i poslije podne, i po tom na poreznom uredu nema stalnog orarija: tamo činov- nik dodje kad hoće, a otiđe kad mu se sviđi. Nije onda ni čudo, da se dogodi, kako se čuje, više puta kakva nekoretnost kod našeg slavnog c. kr. poreznog ureda — errare humanum est — pak veledušno praštamo. Ova pak dva konkretna slučaja ne možemo zaboraviti, a da ih ne ozi-go- semo.

Jednoj stranki bili su izračunani porezi mnogo veći, nego li su bili. Jednoj dru- goj stranki dodje nalog da plati porez od K 25. Stranka otiđe odmah u uređ i dokazuje, da je već taj porez platila. Stranka je bila uvjerená da je platila, ali ne nasavši potvrdu, ni joj se vjerovalo i morala po drugi put platiti istu svotu. Zar se tako vode državne knjige i kamo je otišla dotična svota? Treba radit u uredu u ne se šetat, pa se nebi događale slične stvari. Stranka dodje kući i slučajno nadje potvrdu. Da se bolje osvjedoči, po- dje sad jednom sad drugom, bilo je pi- nje crno na bjelom, da je platila. Stran- ka pohri odmah u uređ i pokaže potvrdu. Čujte samo kakav ona dobije odgovor: „Sada nemamo vremena i ako dodjete sa- sada jedan minut poslije tri sata, izgubit

ćete sve. Pitamo više oblasti, dali one ovo dopuštaju svojim činovnicima? Dali će ovo pustit nekažnjeno? Zar ovakve činov- nike moramo mi u Cresu trpiti? Nepra- vno već je velika, što neznaju ili neće hrvatski govoriti sa strankama, kojim se služi čitavo pučanstvo otko Cresa, osim nekoje propale vlastele — koji međutim ne srame se govoriti po našu, kad treba oguliti i prevariti našeg kmeta. — i nekoji paroni di barca, koji znaju pjevati i „Zi vila Hrvatska i njezina prava“ kad su izvan Cresa. Zar su ti činovnici samo za ne kolicočin? Zar k nama se silje one tu mještene? i to medju čisto hrvatsko pu- čanstvo. Ne samo da ovu nepravdu moramo trpiti, nego još hoće, da nas straše i da nas varaju, ne vršeć točno svoje dužnosti. Sili smo već do vrh grla. Dižemo glas k onima, kojih se tiče i pod- sjećamo ih, da bdiju nad svojim podči- njenicima. Zar moramo mi uvijek čamit u robstvu dvojice ili trojice. Zar smo u državi mandarina?

Reć bi, da se dr. Crippen — detto dottor senza esame, mora selit iz Cresa i pustit puno korito kod svog tasta. Taj lamen gluposti još nije bio vrljedan, da položi zadnji državni ispit. Sretan ti put smiešna figura, šteta da ćemo tvojim od- lazkom izgubiti razpoloženje, kojim smo od srca morali smiljeti, gledajuć tvoj zedeputi kip i lik. Sve ono što je za dru- ge ljude smeće, to je za naše kavalote zlato i biser.

#### Voloski kotar:

Rezultat popisa pučanstva u občini Mošćenice Berseč. U cijeloj občini Mošće- nice-Berseč bilo je koncem godine 1910. prisutno 3168 a odsutno 454 stanovnika. Ciele dakle občina imala je 3622 duše, od kojih pripada župi Mošćenice 2400, a župi Berseč 1222.

Od prisutnih bilo je u župi Mošćenice 2146 i to: podobč. Mošćenice 267, Kalac 487, Kraj 733 i Draga 659. Svih kuća je u župi Mošćenice 516 i to: podobč. Moš- ćenice 89, Kalac 116, Kraj 166 i Draga 145. Od prisutnih bilo je u župi Berseč 1022 i to: podobč. Berseč 527 i Martina 495. Svih kuća je u župi Berseč 226 i to: podobč. Berseč 113 i podobč. Martiona 118. Odsutnih je bilo u župi Mošćenice 254 a u župi Berseč 200. Po obćevnom jeziku bilo je u cijeloj občini (od prisutnih) 3138 Hrvata, 19 Talijana, 10 Slovenaca i 1 Njemac (žandar!).

Kod popisa, koji se je obavio pred 10 godina bilo se je nabrojilo ništa manje nego 146 Talijana, a eva sada ih se na- što samo 19. — Medju one koji su se zapisali kao Talijani spadaju: obć. tajnik sa svojim dvim kćericama, poznata šiora Karla sa kćerkom i unukom, koji bi inače morali pripadati občini Svetvinčenti, zatim financijski stražari i poznati Kafula sa svojim u obćelji.

I ova ovakova občina broji se medju talijanske občine u Istri!!!

† Marija Mavričić. U petak dne 24. ov. mj. oko 6 sati u jutro, preminula je u Mošćenickoj Dragi Marija Mavričić, že- na našega prijatelja i poznatog branitelja i narodnjaka gosp. Vinka Mavričića. Po- kojnica je dulje vremena poboljevala u šepumu podleđa nesmiljenoj bolesti. Na- šepumu Vinku izrazujemo ovim naše saža- ljenje, a miloj pokojnici pokoj vječni.

Prvo društvo u Mošćenickoj Dragi. U subotu 25. ov. mj. na dan Majke Božje obdržavala se u školskoj sobi u Mošćenickoj Dragi osnovateljna skupština „društva za poljepšavanje mjesta i čuva- nje čistoće u Mošćenickoj Dragi“. To je u onom mjestu, pak je upravo tim više u onom mjestu, pak je onog dana našlo toliko ljudi sakupljeno u školi i to većim

djelom ljudi, koji nisu nikad bili u skup- stinu. Ali ne samo da ih je na skup- stinu toliko došlo, nego su se svi i upi- sali u društvo i to na broju 26. Siguran sam da će u društvo pristupiti i ostali, koji nisu mogli doći na skupštinu, a po- vrh toga da će nas pomoći i naši prij- atelji iz Mošćenica, Rijeka i ostalih mje- sta, gdje imamo prijatelja.

Liepo je bilo vidjeti, kako oni ljudi po- zorno slušaju razlaganja o društvenom ra- du, kako su i sami pitali i govorili, što su željeli znati i reći, pak se nadamo, da će ovo društvo blagotvorno djelovati na sa- ovo mjesto i na njegove stanovnike. Na- damo se također, da će ovo društvo biti koas, od koga će se učiniti po vremenu liepa i velika pogađa. Početak je tu, pa treba samo nastaviti i Draga će naskoro oživiti drugim životom, na diku i ponos sebi i svojim stanovnikom. Novom društvu želimo svaku sreću i napredak, a iz njega neka se razvije naskoro drugo društvo, koje će se skrbiti za duševno stanje Dra- žana za njihovu pouku i zabavu!

Ispit osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti osposobljenja za opće pučke škole i gradjanske škole, za- počet će pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu dne 1. maja 1911. u 8 sati u jutro.

Molbenice s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dokazi dvogodišnjega službovanja na školama s pravom javno- sti) neka se na vrijeme pošalju na dotično c. kr. kotarsko školsko vijeće, da ih ono dostavi ravnateljstvu c. kr. ispitnoga po- vjerenstva za opće pučke i gradjanske škole u Kastvu.

#### Pazinski kotar:

Iz Pazina. Otkada imademo ovdje sje- dište političkog društva za Talijane, mo- žemo zabilježiti ove pojave: Gospoda od odbora ili njihovi bližnji polaze skoro re- dovito u naše selo Novaki. Omiljela kréma im je kod g. Zrnića, hrvatskog domo- branca. Dakako, uz silnu njihovu (talijan- sku) „kulturu“ postao od Zrnića najedam- put Zernich, ali još hrvatski domobranac. Prodješ li mimo te krême i usrijed bijela dana, mogao bi oćutjeti famoznu kulturu i na ovome tijelu. A sastoji se ta blago- dat u obliku hrvatskog kamenja, koji se u nijednom slučaju ne vraća na bacitelja. To će reći, ne možeš doznati (ko ga je bacio, jer „patria“ suti ili hrvatski kune, da ti se vlasti naježe. Nema druge nego da otiđeš dok je čitava glava. Nedavno svršilo se prepiranje o hrvatstvu i tali- janstvu sa probođenim tijelom. Najgore u tom da obadva i ranjeni i ranitelj ne znaju nego hrvatski. U nijednom selu ko- tara Pazin ne događaju se slični slučajevi nego baš u selu kamo zalaze gospoda Talijani iz Pazina. Dodajem još ovo: Bog te očuvaj 2000 ljetne „kulture“! Okusio sam je par puta na sebi — pak ne bih je želio ni psu!

Kotar Pazin ima 48.287 stanovnika (god. 1900. 45.568). Porast je od 7.89%. Od tih je 45.500 Hrvata, a ostalo Talija- ni i talijanaši. Cijeli kotar imade 60 učitelja. Od tih je 17 Talijana a 43 Hrvata. U od tih 17 Talijana 4 su u I. plaćevnom redu, a od 43 Hrvata samo jedan u I. plaćevnom redu ima najveću plaću. Sada malo kvalifikacije. Svaki definitivni učitelj pazinskoga kotara na hrvatskoj školi mo- ra imati i ispit iz talijanskoga jezika, a na talijanskoj samo talijanski. Talijanu je dostatno talijanski. Pedagoško sveto na- čelo je: „Puka škola je škola materinjeg jezika“. Talijani se drže toga načela ali za se. Hrvati neka trage u nekulturne svrhe dragocijeno vrijeme. Gospoda kod „Junte“ navno oglašuju svijetom, da su nam dobri. Njihovu dobrotu oćutjet će preko nas i naši potomci. Hvale se Tal- ijani sa svojom kulturom, dobro, ali oni su nekulturni elemenat.

Zanimanje za naša društva u Pazinu svakim danom raste. Ima ih lijep broj. Ta kako i ne bi — Pazin je kulturno središte Istre. Najmlađe društvo je glazbeno društvo, za koje skrbe svi slojevi društva. Neki dan sabrao je za to društvo g. Anđić Ivan 18 K 10 para. Glazbara ima 28 (dvadeset i osam) sa pričuvom još i više. Za Pazin bit će dogodnjaj prvoga rečja, kad naša glazba javno nastupi. Talijani vele, da bi to moglo njim biti „Jericho“. I sigurno, dokle dopiru naši glasovi, dotude je naš narod, a gdje se čuje naša glazba ondje renegeštvo prestaje.

**Predavanje u Pazinu.** U subotu 1. travnja predavat će u Hrv. čitaonici gosp. dr. Agneletto o razvoju novčanoga prometa. Početak točno u 8½ sati u večer.

**Odbor za prosvjetu**  
**Pohvalno.** Gosp. Paliska Male darovao je 50 K za siromašne učenike Družbine škole u Rapcu, na čemu se ravnateljstvo d. tične škole ovim putem najljepše zahvaljuje.

Ugledali se i drugi u primjer gospodina Paliske.

**Roditeljski sastanak u Čepiću** bijaše u nedjelju 19. o. mj. Otvorio ga je kratkim govorom učitelj gosp. Sarson. Na to je narodu par lijepih riječi progovorio dični starac gosp. dekan Nežić i pozvao ga, da pažljivo sluša nauku, koji će čuti i prema njemu urediti svoj život i odgoj svoje djece. Onda je prof. Novljan iz Pazina tumačio, da je alkohol naš najveći neprijatelj. Pokušao je, da piće vina, piva i rakije djeci strašno škodi, da je alkohol otrov za nevnu dušu i nježno tijelo. Govorio je uopće o neumjerenom piću kod odraslih, pa upozorio na grijehe i zločinstva, koja ljudi u pripitom stanju čine. Alkohol ponižuje čovjeka ispod životinje, uništava mir i ljubav u porodici, sprečava duševni napredak, upropašću e gospodarstvo, prouzrokuje bekstii i smrt, ubija plmenite duševne sposobnosti a razvija zlo, malo po malo slabi ljudski rod, koji se izrodjuje (degenerira); u 19. je vijeku u Evropi više ljudi poginulo od alkohola nego li u svim krvavim ratovima tih 100 godina. Alkohol je sigurno najveći neprijatelj ljudskoga roda, pa nije ni čudo, što se u Americi, Engleskoj, Danskoj, Njemačkoj itd., širi pokret protiv žestokih i ča, tako da danas ima na milijune ljudi, koji alkohola ni u kojem obliku ne piju. Liječnici su dokazali, da alkohol ne grije, ne krijepi, ne jača, ne hrani, ne stvara krvi, on je samo otrov. Predavač je svoje tumačenje potkrepilivao zgodnim primjerima.

Ljudi su veoma pozorno slušali, nekim u se primjerima smijali, neke opet odobravali kimanjem glave i riječima, a svi su bili uvjereni, da govornik ima posve pravo. On se je osvrnuo i na to, da je našem narodu skoro jedini prihod vino, pa je upozorio, da nam u tome pokret prota pića ne će naškoditi, jer se tek polepeno širi, a od grozđja možemo na posebni način učiniti vino bez alkohola, koje je zdravo i korisno. Trebat će da se narod i to nauči. Međutim moramo tražiti nove izvore prihoda n. pr. voće i mlijeko. Peka-ao je, koliko bi naš seljak mogao više dobivati od mliječka, nego li danas dobiva od vina, kad bi se udružio u mliječarske zadruge i nabavio krave plemenitije pasmine. Zavišio je zgodnom pričom o s'rahotama alkohola.

Naroda bijaše puna školska soba, a koji su mogliše unutra ostadoće vani, da pred gozorima slušaju. Roditeljski sastanci se moguće čine nam narod.

### Porečki kotar:

Iz Zrenja. „Legino“ škole i — usvoj. Vše puta imamo priliku čuti starije ljude, koji se tuže na savremenu mladež. — „Danasnja su djeca“ — vele „neposlušna, pr-

pošna i nekad drukčija od nas, kad bijasmo u njihovim ljetima. Ako se Bog ne smiluje...“ Tako se Jadikuje i uzdiše za zlatnim vremenima. Al sve to ništa ne pomaže, već treba potražiti zlo i nastojati, da se ga ukloni. No ne mislim pisati o tom nikakvu raspravu, već želim samo iznijeti slučaj, koji nam mnogo više govori i koji nam može stanovite pojmove vrlo dobro razbistriti.

Moji vrlo sumjestani (bijelo-crveno-zelene boje) imaju svoju „glazbu“, pa nije čudo, ako su se ovih poklada vrtili do mile volje. Bog im blagoslovio! — Ali nas zanima više nešto drugo. U njihovom plešu naime moglo se je gotovo u svako doba vidjeti velik broj djece, koja polaze ovdješnju „Leginu“ školu, a povrh toga i „Legino“ učitelja g. F. Cargnelutti, koji ne obazirući se na svoju školsku djecu — zabavljao do mile volje. Ako ne drugi surtnici, barem učitelj znade ili bi morao znati, da školska djeca (a i druga) ne smiju pohadjati plesove, jer to ne dozvoljavaju ni najprimitivniji uzgajatelji, jer to zakon školski zabranjuje i jer takodjer razni cirkulari nalažu učiteljstvu, da se to ima šk. djeci strogo zabraniti. Gosp. Cargnelutti toga ne zna ili najbrže ne će da znade. Po tome se vidi, kako se uzgajaju djeca u „Leginoj“ kovačnici.

Tko ima i zrna soli u glavi neka se malo zamisli, pa onda neku svoju djecu šalje u takove škole!

**Ferenci kraj Vižinade.** U nedjelju dne 26. III. obdržavala se glavna skupština podružnice družbe sv. Ćirila i Metoda u Ferencima. Prejuda je cijeli dan lijevala kiša, to se je ipak skupilo 150 ljudi, te već to pokazuje, da je našem narodu na porešćini dotužilo stoljetno duševno robovanje. On hoće svjetla, ako već ne toliko za sebe, ali to više za svoj podmladak!

Na poziv gđce. V. Petrović, učiteljice družbine škole u Ferencima i ujedno tajnice podružnice, poslao je odbor za prosvjetu\* u Pazinu tri svoja člana na skupštinu, da se tom prigodom tamošnji narod pouči o nekim stvarima.

Poslije kratkog izvještaja tajnice, uzeo je riječ prof. Doroghy, te je u kratkim potezima prikazao veličinu hrvat. naroda, važnost i zadaću naše Družbe. Na taj govor nadovezao je Dr. Agneletto s poučnim predavanjem o *narodu i narodnosti u opće*. Zasegno je u povijesti, da uzmogne bolje pokazati razvitak i važnost narodnosti, i koja su sve prava dobili narodi nakon francuske revolucije i god. 1848. Za bolje razumjevanje prisposobljavaju se hrvatski i talijanski narodnost i koja sve koristi i važnost potječe od toga, da je jedne narodnosti više ili manje. S razloga, da jarkost i veličina pojedinog naroda upliva na njegov razvitak i napredak, ponukalo je i naše prvake, da su osnovali našu Družbu, da tako očuvaju našu hrvatsku narodnost pred našim neprijateljima.

Poslije ovog predavanja progovorio je F. Stoković svršeni pravnik, o *važnosti knjige i prosvjete u narodu*. Istaknuo je, da sama škola ne može sve podati, što nam treba u životu, već treba da si i sami pomognemo, da dodjemo do većeg znanja. Školu polaze djeca nekoliko godina, to treba onda nastojati, da i po dovršetku škole ne zapusti naša mladež knjigu. Preporučio je roditeljima, da svoje sinove i kćeri upišu u društvo sv. Jeronima ili preplate na koji dobar list. Radi neznanja našeg naroda mogli su naši dušmani Talijani bez svakog smetanja nad našim narodom zapovijedati i obogatiti se mukom njegovih žuljeva. Na koncu je pozvao prisutne, da uztrajno nastoje oko podignuća svoj znanja, jer će tim načinom moći napredovati i osloboditi se svojih neprijatelja.

Prisutni je narod sa velikom pažnjom slušao govornike, te je na koncu dao i izraza svoje srdačne zahvale. Prije razpu-

## POZIV.

Veprinačko društvo za štednju i imovo registrana zadruga na ograničeno rečenje, obdržavati će dne 9. aprilia 1911. i sata poslije podne u društvenim prostorijama u Vepricu svoju

VIII. glavnu redovitu skupštinu slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glav-skupštine;
  2. Izvješće upravnog odbora o djelova-nju zadruge u god. 1910.;
  3. Izvješće nadzorstva o računima za linu 1910.;
  4. Odobrenje zaključnog računa za go-u u 1910.;
  5. Izbor upravnog nadzornog odbora te nirbanog suda;
  6. Zaključak glede uporabe čistog do-žnja;
  7. Slučajni predlozi i savjeti.
- Jočšniji obračun izložen je zadrugarom uvid u društvenoj pisarni u Vepricu. V e p r i n a c, 26. marča 1911.

Odbor.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari La-ginja i dr., Pula.

## Poziv

na II. redovitu glavnu skupštinu Gospodarskog trgovačkog društva u Zametu

što će se držati dne 9. aprila u 3 sata po podne u prostorijama društva „Sloga“ u Zametu.

### Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine;
  2. Izvješće upravnog odbora;
  3. Izvješće nadzornog odbora;
  4. Izvješće revizora Zadrudne Zveze o oslovljenoj reviziji;
  5. Rasprava o gradnji društvenog doma;
  6. Slučajni predlozi.
- Z a m e t, dne 25. ožujka 1911.

Uprava.

## JAVNA ZAHVALA.

U dubokoj našoj žalosti ovime najsrdačnije zahvaljujemo svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti naše nezaboravne

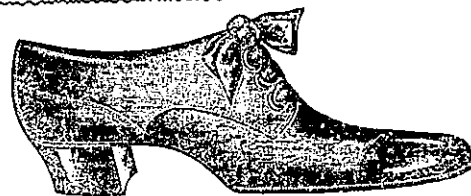
Marije Mavričić rodj. Galović

preminule dne 24. cv. mj. nakon duge bolesti, providljene utjehama sv. vjere, bilo kako izkazali svoje snutešće. Napose zahvaljujemo svim onima, koji su milu pokojnicu odprtili do vječnog počivališta.

MOŠĆENIČKA DRAGA 27. marča 1911.

TUGUJUĆA OBITELJ.

## VLASTITI PROIZVODI!



Prave ruske galoze.

Štandardno profinjanih cipela.

Trgovina i radionica cipela  
**ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)**  
PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

**umjerenu cijenu.**

Postužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzede.

## ZAHVALA.

Podpisana se najsrdačnije zahvaljuje svim onima, koji su na budi koji način iskazali zadnju poštu našem nezaboravnomu

**Josipu Pučić-u**

vitezu željezne krune, c. k. dvorskome savjetniku, zemalj. šumskom nadzorniku stalnom članu komisije za pošumljenje Krasa.

Posebice se zahvaljujemo svim onima, koji su došli u kuću i Sanatorij blažiti boli pokojniku, kao što i svim onima koji su iz bliza i daleka došli sprovesti pokojnika vječnom počinku, svim državnim činovnicima c. k. Namjestništva, u prvom redu Njeg-Vis. c. k. namjestniku princu Konradu Hohenlohe, te cijenjenim darovateljcem vijenaca i uobće svim onima, koji su izkazali zadnju čast milomu pokojniku, te time pripomogli da se je pokop obavio na tako dostojan način.

TRST, 28. marča 1911.

Tugujuća rodbina.

sta sabralo se za Družbu K 15.— Ne, među podružnicama neko mrtvo možemo završiti a da ne spominemo, da namosti valja već jednom da je sva zasluga učiteljice, da je tako lijepo uspješa skupština. Koliku brigu i požrtvornost imade ona oko širenja prosvjete u tamošnjem našem narodu pokazuje i to, da je držala tečaj za nepismene od 52 odraslih ljudi. Živili naši Ferretani i njihovi susjedi sa vrijednom učiteljicom!

## Koparski kotar:

Iz Lanišča. Kod proslave četrdeset godišnjice imen- i rođendana Josipa Puhajla iz Lanišča, u kršćani bog na Josipovo sabralo se za Družbu K 14-50, koju svotu darovaoše sljedeći:

Josip Puhalj K 5; Josip Bužan K 1; Mate Grbac Pelegrin K 1; Mile K 1; Ništa K 1; Ivan Šajina K 0-40; Brijun K 0-30; Čamut K 0-20; Bas K 0-20; Žagji K 0-20; Koškrutič K 0-20; Brijun K 0-10; Čiric K 0-10; Franjo Spinoli K 0-40; ostatak od računa K 1; više Josip Vrbko, župnik K 2-40. Novac je izručen ovdješnjoj podružnici i uložen u ovdješnju Posušilnicu.

Roč — posljedice talijanskog nasilja. Pošto zemaljski odbor u Poreču nije odobrio proračune ni namete za godinu 1911. općenskoj upravi Roč, ona nije u stanju dati potrebitih novčanih sredstava mjestnom školskom vijeću u Roču za uzdržavanje škola, zato je mjestno školsko vijeće u svojoj sjednici od 22. t. m. konstatiralo, da u blagajni nema novca, uslijed česa moralo je zaključiti, da se javi učiteljstvu, školskim poslužnicima itd, da radi pomankanja novca u blagajni mora obustaviti plaću općenskim poslužnicima, paušal i odštetu za stanarinu učiteljstvu itd., dok e. k. kotarsko školsko vijeće u Kopru ne postavi u smislu zakona od 3/12. 1874. B. P. Z. br. 29 (§ 19.) stano namete, jer općenska uprava ne može dati potrebitog novca kako spomenuto, jer ga nema.

Ovdješnjem talijanskom učiteljstvu nije potrebno bilo dva puta reći, ono je odmah škole zatvorilo tako, da sada talijanska škola je zatvorena, dočim za hrvatsku školu našlo se je rodoljuba, koji su se obvezali na njihov trošak dati užigati i čistiti škole prostorije itd., te hrvatski učitelji nisu njihove škole zatvorili, na što se ovdješnji talijani grozno ljule, da se zatvorilo samo talijansku školu a hrvatsku ne. Neznaju oni da je to jedino kriv njihov talijanski zemaljski odbor, te da si oni lahko pomognu ako učine kao Hrvati te oni prisrbe, da se na njihov trošak užiga i čiste prostorije talijanske škole, kad znaju da je to općini nemoguće radi pomankanja novca u blagajni.

Pred par dana čitali smo u „Il Piccolo“ gdje talijani peživilju talijanske općine da i one čine sa hrvatskim školama, kao što čine talijanske s njihovima. Ali zemaljski odbor je talijanski u občinama odobrio namete te iste nemaju uzroka da to učine. Ako bi se protivile uzdržavali hrv. škole, oblašti bi morale razpustiti mjesno školsko vijeće i tad bi one same skrbljele za škole.

Lijepim načinom s Talijanima neka se više ništa učiniti, zato treba uporabiti ona sredstva, koja i oni uporabljaju protiv nas, jer narod nemože više trpjeti njihova nasilja.

## Razne primorske vesti.

Za podružnice Družbe. Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda razaslalo je na Družbine podružnice okružnicu, u kojoj ih moli, da utjeraju članarinu, izaberu odaslanike za glavnu skupštinu „Družbe“, te pošalju ravnateljstvu izvješće i sakupljeni novac. I mi upozorujemo podružnice, da živahno sudjeluju u radu za promicanje našeg školstva. Općenito se opaža

među podružnicama neko mrtvo. Podružnice moraju u svojim članovima pobuditi zanimanje za Družbinu, jer jedino uz matljivo sudjelovanje narodnih jedinica među se „Družba“ može doći, koju si je postavila.

„Legine“ kovanice. Talijanske škole „Legia nazionale“ ima u Primorju škola i 21 dječja zabavišta. Najviše ih u Istri. Veći broj njih je u četvrtinskim selima, kao: u Matuh. (S. Šeć — talij. kovanica Medea) noj brigi, na Brtu (tujski sudbeni kotar Ruklja, u Kmetima, u Sv. Iva u d. S. itij Školu u Ruklju su zatvorili zbog manjkanja djece, a zgradu darovali u Vodnjanu (Dugmano).

Novo „Legine“ škole. Do mala ostalo je u B. Žemcu blizu Mlje. B. školske podružnice gradit će školu u B. Žemcu (opć. Sanvidenat), u Krmedu (Bila Valle). Oba sela čisto su hrvatska — ni pol Talijana nije u njima. Prigodine bila je pokrajinska komisija školu u Krmedu. Talijanski kaponjem obližnjeg talijanskog gradića pripravili narod, da se izjavi za talijanski jezik. Sromašni narod samo da dobije školu, javio se u hrvatskom jeziku, da želi talijansku školu. Vrli naš nadzornik g. B. dao je u zapisnik primjebnu, da seljaci Krmedu ne znaju talijanski — i tako pokrajina ne može dati talijansku školu. Hrvatske škole ne će da dade i drugo u ostaje, već „Legia“ gradit će svoju kovanicu. Gospoda Rizzi et consortes: Il Rodas, hic salta! Jedna uzvarena talijanska ličnost, kad se izneslo ovake i slučajevi, rekla je: „Bit ćemo vam dobri ali morate se potajloniti!“ I to bi bilo vrlo jednostavni kompromis.

Podatci pučanstva u Primorju Stanovništvo Istre na temelju najnovijeg popisa. Službeni list primorske vlade „L' Osservatore Triestine“ priobćuje u svojem broju od dne 9. o. m. sljedeće podatke o posljednjem popisu pučanstva u Istri:

Grad Rovinj ima 1292 kuće, oko 3000 gospodarstva, 12.118 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 10.302) dakle prirast za 17.57%.

Politički kotar Kopar: 15.017 kuća, 17.623 gospodarstva, 90.134 stanovnika (1900. bilo ih je 79.387) dakle prirast za 13.10%.

Polit. kotar Lošinj: 8395 kuća, 8052 gospodarstva, 21.106 stanovnika (1900. bilo ih je 19.896) dakle prirast za 6.05%.

Polit. kotar Pazin: 8395 kuća, 8052 gospodarstva, 48.287 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 44.568) prirast dakle za 7.89%.

Polit. kotar Poreč: 10.557 kuća, 10.742 gospodarstva, 61.151 stanovnika (g. 1900. bilo ih je 54.485) prirast dakle za 12.23%.

Polit. kotar Pula: 11.165 kuća, 15.701 gospodarstva, 77.996 stanovnika (godine 1900. bilo ih je 59.238) prirast dakle za 31.66%. (Sa vojničtvom imade 95.000 stanovnika).

Polit. kotar Krk: 5779 kuća, 5680 gospodarstva, 21.285 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 21.140), dakle prirast za 0.68%.

Polit. kotar Volosko: 9445 kuća, 10.322 gospodarstva, 53.915 stanovnika (g. 1900. bilo ih je 47.967) dakle prirast za 12.29%.

U svemu dakle ima Istra po popisu od god. 1910. 68.583 kuća, 76.494 gospodarstva, 385.987 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 337.363). Stanovništvo pomnožilo se je dakle tečajem zadnjih deset godina za 48.624 ili za 14.41 po sto.

Po narodnosti nije jošte stanovništvo podijeljeno, jer se neće Talijanima vremena, a da uzmeju što više i što bolje popisne podatke izkvariti i izkriviti.

Stanovništvo Gorčke i Gradiške. Pokrajina Gorčka Gradiška imade po zadnjem popisu 41.914 kuća, 48.903 gospodarstva i 257.475 stanovnika (god. 1900. bilo ih

je 231.050); pomnožilo se dakle tečajem deset godina za 26.425 ili za 11.43 posto.

**Stanovništvo grada Trsta sa okolicom.** Trst sa okolicom ima 11.958 kuća, 47.691 gospodarstva i 226.423 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 176.383) prirasto je dakle za 50.040 ili za 28.37 po sto.

**Stanovništvo čitavog Primorja.** Pokrajine Istru, Goricko gradiška i Trst sa okolicom imadu po zadnjem popisu 122.455 kuća, 173.088 gospodarstva i 869.885 stanovnika (god. 1900. imala ih je 744.796), pomnožilo se je dakle tečajem deset godina za 125.089 ili za 16.79 po sto. Za budućih deset godina narasti će stanovništvo čitavog Primorja bar na jedan milijun stanovnika.

† **Josip Pučić.** Iz Trsta dolazi nam tužna viest, da je tamo dne 25. o. mj. preminuo providjen sv. sakramenti za umiruće, nakon kratke a teške bolesti g. Josip Pučić, vitez željezne krune, c. k. dvorski savjetnik, zemaljski šumarski nadzornik, stalni član komisije za pošumljenje Krasa itd. itd. Pokojni dvorski savjetnik rodio se je god. 1850. od imućne seljačke obitelji u občini Zminj, gdje mu i sada žive braća i drugi rođaci i gdje mu je brat občinski načelnikom. Pučku školu polazio je djelomice u rodnom mjestu, a djelomice u Pazinu, gdje je svršio i četini razreda tadašnje njemačke uize gimnazije. Odatle je pošao u Trst na više razrede njemačke državne gimnazije. Iz Trsta pošao je u Beč na višu šumarsku akademiju i nakon dovršenih nauka stupio u državnu službu. U Trst došao je kao savjetnik šumarskog odiela na c. k. namjestništvo, gdje je postao predstojnikom tog odsjeka t. j. nadsavjetnikom i nedavno tajnim dvorskim savjetnikom. Posljednje odlikovanje zateklo ga boleštnu u postelji.

Obolio pred mjesec dana na influenci, od koje se je razvila teška plućna bolest te je bio do tri puta operiran, ali uzprkos tomu podlegao je bolesti, izdahnuvši svoju dobru i plemenitu dušu dne 25. o. mjesec.

Pokojni Pučić premda uzgojen na njemačkim školama i u njemačkom duhu, ostao je do smrti vjeran svomu jeziku i svomu narodu. Veselio se je iskreno svakomu našem napredku u Istri i svako je narodno poduzeće riečju i činom rado podupirao.

U Trstu posjećivao je samo naša narodna društva i bio je svakdanjim gostom našega „Narodnoga doma“. Njegova je smrt u slovenskim krugovima izazvala obćenitu žalost, jer je naš Pučić bio od sviju visoko cijenjen i iskreno ljubljen. Koliko bijaše peko stovani i cijenjen u službenim krugovima, pokazalo se je u ponedjeljak kod njegovog pogreba, kojemu je prisustvovalo ogromno mnoštvo činovnika sviju struka sa g. namjestnikom na čelu. I doista je pokojnik slovio kao savjestan i revan činovnik sa velikom strukovnom naobrazbom. U kratko vrijeme svoga službovanja u Primorju priredio je on cieti šumski katastar za Istru i mnoga se golijet u njoj zaodjela zelenilom. Blijelo nas za to, kad smo pred kratko čitali u domaćem listu njemu predbacivanja, što nije na otoku Krku ništa pošumljeno, kad smo znali da su tome otočani sami krivi, jer su svojedobno u komisiju za pošumljenje izabrali Talijana, protivnika pošumljenja, umjesto zagovornika pok. Dr. Dinka Vitezića. Blagomu i dobromu našem Josipu bila lahka crna zemljica, a njegovim rođacima naše iskreno sautešće!

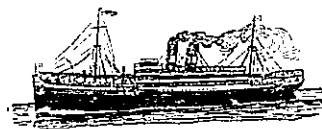
### Traži se brijački pomoćnik

koji je navršio 17. godinu. Nastupiti može odmah. Upite valja slati na gospodina Toma Kocelč-a u Pall, ulica Curpaelo broj 23.

### Natječaj.

Potpisani odbor raspisuje ovime natječaj na potpore „Bratovšćino hrv. ljudi u Istri“ za god. 1911. Prošnje obložene svjedodžbom prvoga polugodišta (kolokvija) te iskazom siromaštva, imaju se dostavili potpisanomu najdalje do 20. aprila o. g. Zahtjeva se naročito: 1. da je molitelj sam, roditelj njegov ili skrbnik članom društva; 2. da svjedodžba siromaštva sadržava takove podatke, po kojima se materijalno stanje njegovo i njegovih roditelja dade točno suditi i 3. da navede, da li i koju potporu inače uživa.

Odbor „Bratovšćino hrv. ljudi u Istri“  
U Kastvu, dne 20. marča 1911.



## Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

- I. pruga za putnike Trst-New-York, tičuć: Patras, Palermo, Alžir\*) parobrod: Alice 1. aprila Almeria\*)  
" Marta Washington 8. "  
" Laura 15. "
- II. pruga za putnike Trst—Buenos-Aires, tičuć: Spljet\*), Gruz\*), parobrod: Francesca 6. aprila. Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video  
" Atlanta 27. " na polazku.
- III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.  
Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzoplovom bez žica.

Za upute obratili se na glavnog zastupnika za srednju Istru i, Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzoplovi: Novak — Pazin, Čosulich — Trst).

\*) uvjetno.

## POZIV.

Veprinačko društvo za štednju i zajmovo registrana zadruga na ograničeno jamčenje, održavati će dne 9 aprila 1911. u 4 sata poslije podne u društvenim prostorijama u Veprincu svoju

VIII. glavnu redovitu skupštinu sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine;
  2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1910;
  3. Izvješće nadzorstva o računima za godinu 1910;
  4. Odobrenje zaključnog računa za godinu 1910;
  5. Izbor upravnog nadzornog odbora te pomirbenog suda;
  6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
  7. Slučajni predlozi i savjeti.
- Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni u Veprincu.  
Veprina c, 26. marča 1911.

Odbor.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laganja i dr., Pula.

## Poziv

na II. redovitu glavnu skupštinu  
Gospodarskog trgovačkog društva  
u Zametu

što će se držati dne 9. aprila u 3 sata po podne u prostorijama društva „Sloga“ u Zametu.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine;
  2. Izvješće upravnog odbora;
  3. Izvješće nadzornog odbora;
  4. Izvješće revizora Zadrugne Zveze o oslovljenoj reviziji;
  5. Rasprava o gradnji društvenog doma;
  6. Slučajni predlozi.
- Zamet, dne 25. ožujka 1911.

Uprava.

## JAVNA ZAHVALA.

U dubokoj našoj žalosti ovime najsrdačnije zahvaljujemo svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti naše nezaboravne

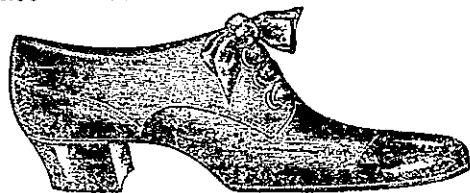
Marije Mavričić rodj. Galović

preminule dne 24. cv. mj. nakon duge bolesti, providljene utjelama sv. vjere, bilo kako izkazali svoje sautešće. Napose zahvaljujemo svim onima, koji su mihi pokojnicu odpratili do vječnog počivališta.

MOŠĆENIČKA DRAGA 27. marča 1911.

TUGUJUĆA OBITELJ.

## VLASTITI PROIZVODI!



Trgovina i radionica cipela  
ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzće.

Prvo ruske englošč.

Radništvo profjetnih cipela.

## ZAHVALA.

Podpisana se najsrdačnije zahvaljuje svim onima, koji su na buđi koji način iskazali zadnju poštu našem nezaboravnomu

Josipu Pučić-u

vitezu željezne krune, c. k. dvorskom savjetniku, zemaljskom nadzorniku stalnom članu komisije za pošumljenje Krasa.

Posebice se zahvaljujemo svim onima, koji su došli u kuću i Sanatorij blažiti boli pokojniku, kao što i svim onima koji su iz bliza i daleka došli sprovesti pokojnika vječnom počinku, svim državnim činovnicima c. k. Namjestništva, u prvom redu Njeg. Vis. c. k. namjestniku princu Kouradu Hohenlohe, te cijenjenim darovateljcem vienaca i uobće svim onima, koji su izkazali zadnju čast milomu pokojniku, te time pripomogli da se je pokop obavio na tako dostojan način.

TRST, 23. marča 1911.

Tugujuća rodbina.



# Jeftino česko PERJE



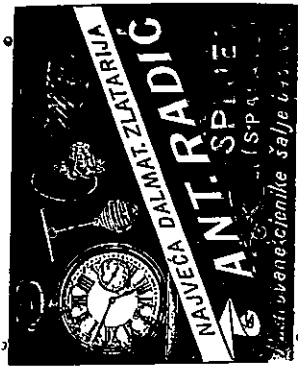
za krevete

5 kg. novo ošihano K 9'60, bolje K 12'—  
biele pahuljice ošihane, 18'— " 24'—  
kao snieg bele pahuljice

ljiće ošihane . . . 30'— " 36'—  
Razlašlje se franko pouzecom.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

**BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259**  
pošta PILSEN, Česka.



## Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

## flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm. široke. Razlašljem pouzecom, 3 komada krasnih, toških flanel. pokrivala za 9 K u raznim modernim bojama i uzorcima. 4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K. Svaki, koji narudi tu robu za stalno je zadovoljan.

**OTON BEKERA,**  
c. k. financ. nadzračar u m.  
Nachtod (Česka).

# KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J.

PULA

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

- prima a) stedovne uložke i ukamaćuje po 4 1/2 %,
- b) uloške na tekući račun,
- c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima predajme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obarlja lukase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom ban-kovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijskih poslova.

**Ravnateljstvo.**

**Petrove kapljice.**  
Dovolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po ljecničkih stručnjacima prokušani protiv svih bolesti: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.  
Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporučuje svakome, koji boluje od slabih prehrane, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svu K o m u protiv slabog probavi, mačinskih kretanja u kataru želudca i crijeva. Umiruje živca i okrapljuje cijeli organizam.  
Cijena i bocici 50 filica, 12 bočica u kutiji 1.000. U sv. Petru. Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru.

**FR. ŠULLER-A**  
ZAGREB, Vlaška ulica . . .

**Jadranska banka u Trstu.**  
Glavna skupština dioničara Jadranske banke u Trstu, održana dne 18. sv. mj. odlučila je, da se za poslovnu godinu 1910. razdijeli

# 6% na

dividenda. Prema tome odrezak br. 5 isplaćivati će se na bančinitim blagajnama u Trstu, Opatiji i Ljubljani, počamši od 1. travnja o. g. sa

**K 24.—**  
Trst, 21. ožujka 1911.  
Upravno vijeće.

koja drži do zdrave njega kože, osobito ako želi da nastanu lijepe njega i zadovoljni i uzdržati njezinu mekanu kožu i bijela pat, univa se samo sa

**Gospodja**  
(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen & L.  
Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

## Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihii sljedeće tri vrsti:

- „LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90— po 100 zamota.
- „DANICA“ druga vrst à K 75— po 100 zamota.
- „VESNA“ treća vrst à K 58— po 100 zamota.

Cienc razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

**Läcko Križ - Pula.**

## NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priradjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uređjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

**tehničke poslovnice**

# EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.  
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Najbolji česki izvor!

## Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro ošihano 2 K; bolje 2-40 K; **prva vrst** polusvijetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bijelo, ošihano 6-10 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijelo fine 10 K; **najfinije prve pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kuma franko. iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinge, 1 pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 ja-stuka, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napanjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; justuci po 3, 3-50 i 4 K. — Razlašlje se pouzecom počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienci badava i franko.**

**S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava**

## Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.  
Vlasito odpravnistvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.  
**Plovitbeni red**  
vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.  
Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan		Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne 5.—	odl.	PUNAT . . . . .	dol.	4.50	po podne 4.50
5.15	dol.	Krk . . . . .	dol.	4.85	4.85
5.25	odl.	" . . . . .	dol.	4.25	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . . . .	odl.	3.40	3.40
6.20	odl.	" . . . . .	dol.	3.35	3.35
6.50	dol.	Malińska . . . . .	dol.	3.05	3.05
7.—	odl.	" . . . . .	dol.	2.55	2.55
7.45	dol.	Omišnj . . . . .	odl.	2.10	2.10
7.50	odl.	" . . . . .	dol.	2.—	2.—
8.45	dol.	RIJEKA . . . . .	odl.	12.55	12.55

Uvjetno pristajanje u Rijelcama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne 3.45	odl.	Baška . . . . .	dol.	po podne 6.10
4.45	dol.	Punat . . . . .	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka . . . . .	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne 7.35	odl.	Rijeka . . . . .	dol.	po podne 7.20
8.10	dol.	Opatija . . . . .	odl.	6.45
8.20	odl.	" . . . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran . . . . .	odl.	6.20
8.40	odl.	" . . . . .	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab . . . . .	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subot.	Srijeda
prije podne 7.35	7.35	odl.	RIJEKA . . . . .	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija . . . . .	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	" . . . . .	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli . . . . .	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	" . . . . .	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag . . . . .	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	" . . . . .	dol.	1.45	1.45
11.23	11.20	dol.	Krk . . . . .	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	" . . . . .	dol.	12.55	12.55
po podne 1.—	1.—	dol.	Baškanova . . . . .	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	" . . . . .	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab . . . . .	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	" . . . . .	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun . . . . .	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	" . . . . .	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošnj . . . . .	odl.	7.15	7.15
5.30	5.50	odl.	" . . . . .	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošnj*) . . . . .	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	" . . . . .	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE . . . . .	odl.	6.—	6.—

\*) Luka Sv. Marita.  
Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.  
Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjena plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda